

АРТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Олена Колосова, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ART TECHNOLOGIES AS A MEANS OF DEVELOPING CREATIVITY OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

Olena Kolosova, Candidate of Pedagogy, senior Lecturer of the Department of Preschool
Education

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація: В статті розкрито важливість формування креативності у здобувачів вищої освіти. Обґрунтовано можливості арт-технологій в процесі формування креативності у здобувачів вищої освіти. Наведено приклади застосування арт-технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: креативність, здобувачі вищої освіти, арт-технології, діти з особливими освітніми потребами.

Abstract: The article reveals the importance of forming creativity in higher education students. The possibilities of art technologies in the process of forming creativity in higher education students are substantiated. Examples of the use of art technologies in the work with children with special educational needs are given.

Key words: creativity, higher education students, art technologies, children with special educational needs.

Розвиток креативності у майбутніх педагогів є особливо актуальним у сучасному світі, де зростає значення креативності та інновацій в різних галузях життя. Зокрема, у галузі освіти креативність педагогів сприяє розробці та впровадженню нових підходів та методик навчання та виховання, які допоможуть забезпечити якісну та ефективну освіту для дітей. Розвиток креативності у майбутніх педагогів також сприяє їхній професійній самореалізації та задоволенню від роботи, що в свою чергу позитивно впливає на емоційний стан та психологічне здоров'я. Крім того, креативність стимулює майбутніх педагогів до пошуку нових ідей та рішень, що в свою чергу сприяє їхньому професійному зростанню та розвитку.

Креативність – це здатність людини генерувати нові та оригінальні ідеї, знаходити нестандартні рішення проблем, відкривати нові можливості та досягати успіху у творчості, бізнесі та інших сферах діяльності [2]. Креативність може проявлятися у різних формах, включаючи мистецтво, дизайн, науку, техніку, бізнес та інші галузі. Важливою складовою креативності є здатність до асоціативного мислення, або здатність знаходити зв'язки між різними ідеями та концепціями.

Креативність можна розвивати шляхом стимулювання нових думок, відкритості до нестандартних рішень та експериментів, зосередженості на процесі творчості та роботі в команді, де кожен має можливість внести свій внесок та взаємодіяти з іншими [1]. Креативність є важливою складовою успіху в сучасному світі, де важко досягти конкурентних переваг та розвиватися без нових ідей та інноваційних рішень. Тому, розвиток креативності є важливим завданням для кожної людини, яка прагне досягти успіху у своїй діяльності.

Розвиток креативності у здобувачів вищої освіти, зокрема у педагогів, є важливою складовою їхньої професійної підготовки та майбутньої кар'єри. Адже креативність допомагає педагогам знаходити нові, ефективні та цікаві методи навчання, розробляти нові підходи до розвитку дітей, забезпечувати інноваційний розвиток у своїй галузі діяльності та взагалі бути більш успішними в своїй професії.

Існує кілька способів розвитку креативності у здобувачів вищої освіти (педагогів), серед яких можна виділити наступні: створення стимулюючого середовища для креативного

мислення, в якому майбутні педагоги мають можливість висловлювати свої ідеї та брати участь у творчих проєктах; використання інноваційних технологій та ідей у педагогічній діяльності, що допомагає розвивати креативність та новаторські навички; організація тренінгів та семінарів, спрямованих на розвиток креативності та вільного мислення, які допоможуть майбутнім педагогам розвивати свій творчий потенціал; залучення до співпраці з іншими фахівцями та вченими, що допоможе обмінюватися ідеями та знаннями, і сприятиме розвитку креативності; ознайомлення та дослідження нових технологій, ідей та трендів в галузі педагогіки та навчання, що допомагає розширювати знання та сприяє розвитку креативності; підтримка саморозвитку та самоосвіти, що допомагає майбутнім педагогам розширювати свої знання та вдосконалювати навички [4]. Важливо також забезпечити можливість для експериментування та апробації нових методів та підходів у освітньому процесі; підтримка та поширення творчих ідей та проєктів серед педагогічної громадськості, що сприяє інноваційному розвитку в галузі освіти; формування та розвиток командної співпраці та колективної творчості, що дозволяє майбутнім педагогам працювати разом, обмінюватися ідеями та досвідом та розвивати свій творчий потенціал; підтримка та стимулювання ініціативності та самостійності майбутніх педагогів, що дозволяє розвивати їхню креативність та здатність до саморозвитку та самовдосконалення; використання різноманітних методів та прийомів навчання, що сприяють розвитку креативності та творчості, таких як вільна асоціація, мозковий штурм, мислення з оберненим наслідком тощо.

Одним із засобом розвитку креативності здобувачів вищої освіти, майбутніх педагогів, є арт-технології. Адже вони допомагають студентам розвивати свої творчі здібності і збільшувати їх можливості для самовираження [8]. Одним з основних переваг використання арт-технологій є їх доступність і гнучкість. Сучасні технології дають змогу студентам експериментувати з різними видами мистецтва, від малювання та графіки до аудіо- та відео-мистецтва, використовуючи різні інструменти та програми. Це дозволяє студентам знайти свій власний творчий стиль та підходи до роботи. Крім того, арт-технології сприяють створенню нових форм взаємодії між студентами та викладачами, а також сприяють створенню спільноти творчих людей, які можуть взаємодіяти між собою та ділитися своїми знаннями та ідеями. Загалом, використання арт-технологій допомагає студентам розвивати важливі навички, такі як проблемне мислення, комунікація та співпраця. Ці навички можуть бути корисними в різних сферах життя, зокрема професійній діяльності, а також допоможуть студентам бути більш креативними та інноваційними у своїй діяльності. Таким чином, арт-технології можуть бути важливим інструментом для розвитку креативності та творчих здібностей студентів вищої освіти, допомагаючи їм розвивати важливі навички та сприяючи створенню нових форм взаємодії та співпраці.

Арт-технології передбачають використання технологій у мистецтві та культурі. До них відносять: використання комп'ютерних програм для створення візуального мистецтва, використання сучасних технологій для створення аудіо- та відео-контенту, використання віртуальної реальності для створення інтерактивних виставок та ігор, використання розумних технологій та Інтернету для створення інтерактивних мистецьких проєктів тощо. Арт-технології можуть бути важливим інструментом для мистецької творчості, дозволяючи художникам та творцям експериментувати з новими формами виразу та використовувати технології для створення інноваційних та унікальних проєктів [5]. Крім того, арт-технології можуть допомогти залучати нову аудиторію до мистецького світу, зокрема молодше покоління, яке звикло до використання технологій у повсякденному житті. Також арт-технології є корисним інструментом для мистецької освіти, адже допомагають студентам розвивати свої творчі здібності та вивчати нові технології. Це також сприяє розвитку нових мистецьких напрямків та створенню нових форм взаємодії між художниками та глядачами.

Наведемо приклади арт-технологій, які можуть бути використані для розвитку креативності здобувачів вищої освіти, майбутніх педагогів:

- графічні редактори Adobe Photoshop або GIMP, за допомогою яких майбутні педагоги відкривають нові можливості для вираження своєї креативності та фантазії. Вони можуть використовувати різні інструменти та фільтри, щоб створювати унікальні графічні елементи навчальних матеріалів;

- віртуальна реальність – потужний інструмент для створення інноваційних навчальних матеріалів. Вона дозволяє майбутнім педагогам створювати віртуальні середовища та симуляції, що допомагають дітям краще зрозуміти складні концепції та процеси;

- аудіо- та відео редактори дозволяють майбутнім педагогам створювати власні аудіо та відео матеріали, які можуть бути використані для навчання дітей. Вони можуть додавати музику, звукові ефекти та анімацію до своїх матеріалів, що допомагає зробити навчання більш захоплюючим та ефективним;

- комп'ютерні програми для малювання та візуалізації, такі як SketchUp або AutoCAD, дозволяють здобувачам вищої освіти створювати 3D-моделі та рендеринги. Це може допомогти у процесі ознайомлення з геометричним матеріалом, архітектурою та іншими науками [6];

- веб-технології, такі як HTML, CSS та JavaScript, можуть бути використані для створення інтерактивних навчальних матеріалів та веб-сайтів. Майбутні педагоги можуть використовувати ці технології для створення мультимедійних матеріалів, інтерактивних вправ та ігор, що допомагають дітям краще опановувати навчальний матеріал [7];

- персональні цифрові асистенти, такі як Siri, Alexa або Google Assistant, можуть бути використані для створення інтерактивних навчальних додатків та ігор, що допомагають дітям розвивати свої когнітивні та комунікативні навички;

- мультимедійні презентації, такі як PowerPoint або Keynote, можуть бути використані для створення цікавих та ефективних навчальних матеріалів. Вони дозволяють майбутнім педагогам використовувати фотографії, відео та анімацію, що допомагає зробити матеріали більш захоплюючими та легкими для сприйняття [3];

- соціальні медіа можуть бути використані для створення навчальних спільнот та обміну досвідом між педагогами з різних країн. Вони також можуть бути використані для створення навчальних блогів та відео-контенту, що допомагає дітям краще зрозуміти навчальний матеріал та зацікавитись ним.

Перелік арт-технологій, які використовують для розвитку креативності у здобувачів вищої освіти (педагогів), а надалі у їх вихованців достатньо широкий. Важливо обирати ті технології, які відповідають освітній меті, потребам особистості, її здібностям.

Ще одним вагомим аргументом розвитку креативності майбутніх педагогів засобами арт-технологій, є застосування ними зазначених технологій у освітньому процесі з дітьми з особливими потребами. Оскільки арт-технології дозволяють відкривати нові можливості для вираження творчості, здійснення комунікації, розвитку особистості дітей з особливими освітніми потребами, зокрема для дітей з різними видами обмежень. Наприклад, для дітей з порушеннями моторних функцій можуть бути корисні програми-малювальники з використанням сенсорних екранів або віртуальної реальності. Це дозволить дітям зручно та ефективно малювати, виражати свої ідеї. Для дітей з розладами аутистичного спектру та іншими розладами сприйняття можуть бути корисні аудіо- та відео-технології, які дозволяють створювати різноманітні звукові та візуальні ефекти, що допомагають таким дітям зосередитися та зберігати увагу під час вивчення навчального матеріалу. Крім того, арт-технології можуть стати допоміжним інструментом для занять логопедів з дітьми з порушенням мовлення. Наприклад, використання цифрових інструментів для створення власних мультфільмів може допомогти дітям відшліфувати навички мовлення та розуміння сенсу комунікації. Таким чином, арт-технології застосовані у професійній діяльності майбутніх педагогів стануть ефективним інструментом у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, допомагаючи їм виражати свої ідеї та комунікувати між собою, а також розвивати їх творчі здібності.

Отже, розвиток креативності у здобувачів вищої освіти, майбутніх педагогів, є важливою складовою їхньої професійної підготовки, адже стимулює їх бути ефективними в своїй діяльності, а також сприяє інноваційному розвитку в галузі освіти. Однак, важливо зазначити, що креативність – це комплексна властивість, яка потребує постійної підтримки та розвитку, тому процес розвитку креативності має бути постійним та систематичним.

Список використаних джерел

1. Бондар Ю. В. Особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування творчих умінь молодших школярів. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (17(І том)), 2022. 166-182.
2. Демченко О.П. Розвиток творчих здібностей майбутніх вихователів обдарованих дітей. Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної 65 конференції, 14–15 листопада 2018 року, м. Краматорськ. під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. Краматорськ. ДДМА. 2018. С.81-84
3. Імбер В.І. Упровадження мультимедійних технологій у підготовку майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журн.* Суми. Вид-во Сум. ДПУ імені А. С. Макаренка. 2015. №5(49). С. 247-255.
4. Любчак Л.В., Кривошея Т.М. Використання інтерактивних технологій навчання у фаховій підготовці майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. матеріалів XIV Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф.*, 7 листопада 2017 р. Переяслав-Хмельницький. 2017. Вип. 14. С.93-98.
5. Шикиринська О.А. Використання методів інтерактивних технологій у мистецькій підготовці майбутніх учителів початкових класів. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць.* Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 29 (2-2020), 2020. Київ. Міленіум. С. 389-398.
6. Шикиринська О.В. Створення майбутніми вихователями інтерактивних вправ у сервісі Learningapps за умов дистанційного навчання. «Science and Global Studies»: Abstracts of scientific papers of VII International Scientific Conference (Prague, Czech Republic, April 15, 2021). Financial And Economic Scientific Union, 2021. p. 60–63.
7. Korol A., Blashkova O., Kravchenko V., Khilya A. Web-Technologies and multimedia systems in the training of professionals in the education system. *Environment. Technology. Resources. Proceedings of the 13th International Scientific and Practical Conference.* Rezekne, Latvia, 2021. Vol. 2. P. 244-248
8. Khilya A., Kolosova O., Blashkova O., Hodlevska V. Use of Art Pedagogy in the Process of Adaptation of Immigrant Student to the University. *Society, Integration, Education (SIE 2021)*. 2021. Volume I. P. 259-269. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6319>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ (НА ПРИКЛАДІ ФІНЛЯНДІЇ)

Наталія Кошелева, кандидат педагогічних наук, доцент
Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний
університет» (Україна)

EUROPEAN EXPERIENCE OF INCLUSIVE APPROACH IN EDUCATION (BASED ON THE EXAMPLE OF FINLAND)

Natalia Kosheleva, Candidate of Pedagogy, Associate Professor
Horlivka Institute for Foreign Languages of the State Higher Educational Establishment «Donbas
State Pedagogical University» (Ukraine)

Анотація. У статті розглянуто особливості фінського досвіду реалізації інклюзивного підходу в освіті. Систематизовано концептуальні засади та принципи